

Europejski plan walki z rakiem: rozpoczęcie ogólnounijnej debaty

4 lutego 2020 r., z okazji Światowego Dnia Walki z Rakiem, Komisja Europejska rozpocznie szeroko zakrojoną debatę z udziałem zainteresowanych stron na temat proponowanego europejskiego planu walki z rakiem, który ma wejść w życie pod koniec roku. Inauguracja debaty odbędzie się w Parlamencie Europejskim w Brukseli przy wsparciu grupy interesu „Posłowie do PE przeciwko rakowi”. W wydarzeniu wezmą udział przywódcy polityczni, przedstawiciele organizacji międzynarodowych, ministerstw zdrowia i środowisk akademickich, naukowcy, pracownicy służby zdrowia, przedstawiciele sektora prywatnego i organizacji pozarządowych oraz pacjenci chorzy na raka i osoby, które wygrały walkę z tą chorobą.

Rak – jeden z najważniejszych priorytetów Komisji w dziedzinie zdrowia

Rak jest drugą najczęstszą przyczyną zgonów w UE po chorobach układu krążenia, a liczba osób chorujących na raka wzrasta w miarę starzenia się społeczeństwa. Rak jest nie tylko źródłem cierpienia. Wywiera też presję na budżety państw członkowskich, przez co stanowi duże obciążenie dla krajowych systemów opieki zdrowotnej i społecznej. Szacuje się, że średnio **40%** wszystkich przypadków zachorowań na raka można uniknąć, a wskaźniki przeżyć poprawiają się. Niemniej pomimo [polityki UE w zakresie walki z nowotworami](#) i [prowadzonych od dawna działań](#), w tym finansowania na rzecz zdrowia przewidzianego w obecnych i [przyszłych](#) programach ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji, przed nami wiele wyzwań. Z uwagi na znaczenie walki z rakiem dla przyszłości UE w [wytycznych politycznych](#) przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen znalazło się następujące zobowiązanie: „Zaproponuję europejski plan walki z rakiem, aby pomóc państwom członkowskim udoskonalić profilaktykę i leczenie chorób nowotworowych”. W [piśmie określającym zadania](#) skierowanym do komisarz ds. zdrowia i bezpieczeństwa żywności Stelli Kyriakides przewodnicząca wyznaczyła jej zadanie przedstawienia europejskiego planu walki z rakiem. W planie powinny znaleźć się działania, które wzmocnią nasze podejście na każdym kluczowym etapie choroby: zapobiegania, diagnostyki, leczenia, życia osób, które wygrały walkę z rakiem, oraz opieki paliatywnej. Należy także zapewnić ścisłe powiązanie z misją dotyczącą badań nad rakiem w ramach przyszłego programu „Horyzont Europa”.

Uwagi komisarz ds. zdrowia i bezpieczeństwa żywności Stelli Kyriakides na temat przyszłego planu

Podczas wysłuchania przed Komisją Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) Parlamentu Europejskiego w październiku 2019 r. Stella Kyriakides – jako kandydatka na komisarza – podjęła następujące [zobowiązanie](#):

„Nasz plan walki z rakiem powinien według mnie obejmować wszystkie obszary działania wyszczególnione w otrzymanym przeze mnie piśmie określającym zadania: »od pola do stołu«, Zielony Ład, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe, innowacje, przystępne cenowo leki. Musi on uwzględniać zapobieganie, diagnostykę, leczenie, badania naukowe, przeżywalność i opiekę paliatywną. Musi angażować sektory i branże wykraczające poza opiekę zdrowotną, w tym edukację i ochronę środowiska”.

Podczas wydarzenia pod hasłem „Lepszy dostęp do opieki nad chorymi na raka w Europie”, zorganizowanego w grudniu 2019 r. w Parlamencie Europejskim, komisarz Stella Kyriakides wygłosiła [przemówienie](#), w którym stwierdziła, że jej plan ma na celu wykorzystanie siły zbiorowej przez łączenie sił i ścisłą współpracę ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z pacjentami, „których zdanie powinno się liczyć przy podejmowaniu wszelkich dotyczących ich decyzji”. Najważniejsze aspekty tego „ambitnego, lecz realistycznego planu” to: **problematyka zdrowia we wszystkich dziedzinach polityki** („W przypadku raka niezbędne jest podejście horyzontalne”); **zapobieganie** („Oczywiście profilaktyka zawsze będzie najlepszą metodą leczenia”); **badania przesiewowe i wczesna diagnostyka** („Dowody naukowe z ostatnich dziesięcioleci pokazują, że wczesna diagnostyka ratuje życie”); **dostęp do optymalnego leczenia** („Wszyscy pacjenci chorzy na raka mają podstawowe prawo do optymalnej opieki, do takiego samego dostępu do leków i tych samych nowych innowacyjnych metod leczenia, a także do udziału w badaniach klinicznych”); **jakość życia osób, które wygrały walkę z rakiem** („Zbyt często koncentrujemy się na nowotworze, a nie na człowieku”); **opieka paliatywna** („Musimy wyjść naprzeciw potrzebom i zapewnić wszystkim dostęp do opieki paliatywnej”); **lepsza jakość danych i e-zdrowie** („Musimy w pełni wykorzystać potencjał e-zdrowia, co umożliwi również zmniejszenie nierówności”). Komisarz Stella Kyriakides powiedziała również, że chciałaby, aby do dyskusji na temat tego planu „włączono jak najwięcej stron”, oraz że jego sukces zależy od „jak najszerzego uczestnictwa”.

Konkretnie – w przypadku zapobiegania – plan dotyczyłby przede wszystkim tytoniu, nadużywania alkoholu, czynników środowiskowych, szczepień, ćwiczeń fizycznych i zdrowej diety. Opierałby się on na poprawie metod produkcji i konsumpcji żywności za pośrednictwem nowej [strategii „od pola do stołu”](#) w ramach [Europejskiego Zielonego Ładu](#).

Prace posłów do PE w zakresie polityki związanej z rakiem

W ubiegłych kadencjach posłowie do PE przedstawili projekty rezolucji w sprawie [raka prostaty](#) (2015 r.), [raka płuca](#) (2017 r.) oraz [raka u kobiet i chorób współistniejących](#) (2019 r.). W rezolucjach przyjętych przez cały Parlament zauważono między innymi, że [nowotwory dziecięce](#) pozostają główną przyczyną spowodowanej chorobą śmierci dzieci w wieku powyżej pierwszego roku życia i że co roku w Europie na raka umiera 6000 młodych ludzi (2016 r.). Parlament wezwał Radę i Komisję do wzmocnienia zdolności państw członkowskich w zakresie negocjowania przystępnych cen leków, w tym leków na [raka](#) (2017 r.). Poszczególni posłowie skierowali pytania do Komisji m.in. w sprawie poszerzenia zakresu europejskich badań naukowych nad [rakiem u dzieci](#), [nowotworów pochodzenia zawodowego](#), środków na rzecz [zwalczania nowotworów wśród mężczyzn](#), ogłoszenia roku 2020 [Europejskim Rokiem Walki z Rakiem](#), [5G i raka](#), powiązania między [niskim spożyciem alkoholu a rakiem](#) oraz [europejskiego planu walki z rakiem](#). [Oczekuje się](#) również, że Parlament powoła komisję specjalną ds. raka; głosowanie w tej sprawie odbędzie się na posiedzeniu plenarnym w najbliższych tygodniach. Ułatwiłoby to zgromadzenie wiedzy fachowej ze wszystkich odpowiednich komisji Parlamentu, a także dałoby więcej czasu na konsultacje z ekspertami oraz – w szczególności – z pacjentami.

[Grupa interesu „Posłowie do PE przeciwko rakowi”](#) to nieformalna grupa posłów do PE współpracujących w celu lepszego zwalczania chorób nowotworowych w Europie i zapobiegania im. W kadencji parlamentarnej 2019–2024 do grupy interesu należy 136 posłów z różnych grup politycznych i państw członkowskich UE. Przewodniczą jej dr Véronique Trillet-Lenoir (Renew, Francja) i Loucas Fourlas (PPE, Cypr). Grupa interesu otrzymuje wsparcie administracyjne ze strony Stowarzyszenia Europejskich Lig Walki z Rakiem – organizacji non-profit reprezentującej krajowe i regionalne towarzystwa onkologiczne w Europie.

Opinie i oczekiwania zainteresowanych stron

➤ **Pacjenci i pracownicy służby zdrowia.** 20 stycznia 2020 r. przedstawiciele Stowarzyszenia Europejskich Lig Walki z Rakiem, Europejskiej Koalicji Pacjentów z Chorobami Nowotworowymi (ECPC), Europejskiego Towarzystwa Pielęgniarek Onkologicznych (EONS) oraz Europejskiej Organizacji ds. Chorób Rzadkich (EURORDIS) spotkali się z komisarz ds. zdrowia i bezpieczeństwa żywności Stellą Kyriakides. ECPC [zwróciło się](#) o utworzenie sieci kompleksowych ośrodków onkologicznych przypadających na każdy milion mieszkańców, włączenie [europejskich sieci referencyjnych](#) w europejski plan walki z rakiem oraz zapewnienie długoterminowej opieki następczej, w tym rehabilitacji psychologicznej i fizycznej, wszystkim osobom, które wygrały walkę z rakiem. W grudniu 2019 r. organizacje reprezentujące pacjentów i pracowników służby zdrowia, w tym ECPC, Europejska Federacja Stowarzyszeń Pielęgniarek i Europejskie Towarzystwo Kardiologiczne, wydały [wspólne oświadczenie](#), w którym wezwały decydentów UE do wzięcia pod uwagę podczas opracowywania planu powikłań związanych z rakiem oraz chorób współistniejących. Według [doniesień](#) Europejska Organizacja Onkologiczna (ECCO) wezwała Komisję do opracowania planu w oparciu o działania i wysiłki prowadzone już w całej UE i przestrzegła przed „odkrywaniem Ameryki”. ECCO [podobno](#) przedstawiło komisarz propozycje celów planu. Obejmują one: średni wskaźnik długoterminowej przeżywalności pacjentów chorych na raka sięgający 70% do 2035 r.; podwojenie przeżywalności w wielu przypadkach nowotworów ze złymi rokowaniami; wyeliminowanie problemu w zakresie zdrowia publicznego, jaki stanowią nowotwory spowodowane [HPV](#); zmniejszenie o połowę liczby zgonów i późniejszych skutków w przypadku nowotworów u dzieci.

➤ **Świadczący.** Biorąc pod uwagę „wyjątkowy nacisk, jaki Europa położy na badania nad rakiem i leczenie tej choroby” w nadchodzących latach, Europejska Federacja Szpitali i Ochrony Zdrowia (HOPE) przyłączyła się do organizacji [dorocznego wykładu](#) na forum Federacji Europejskich Akademii Medycznych (FEAM) w marcu 2020 r. na temat tego, jak decydenci mogą wesprzeć upowszechnianie [immunoterapii](#), ograniczyć trudności w dostępie do niej oraz zachęcać do dalszych badań nad tą obiecującą dziedziną.

➤ **Przemysł.** W [poście](#) ze stycznia 2020 r. na temat sposobów rozwiązania problemu obciążenia chorobami nowotworowymi w Europie Europejska Federacja Przemysłu i Stowarzyszeń Farmaceutycznych (EFPIA) podkreśliła potrzebę bardziej zrównoważonej i zintegrowanej opieki nad chorymi na raka, przyspieszenia czasu potrzebnego na zapewnienie pacjentom leczenia, znalezienia nowych sposobów płatności za leki przeciwnowotworowe oraz przeznaczenia zasobów na walkę z rakiem. Główne postulaty zawarte w zleconym przez EFPIA [sprawozdaniu porównawczym na temat raka w Europie w 2019 r.](#) są następujące: badania naukowe mają zasadnicze znaczenie dla poprawy opieki nad chorymi na raka; profilaktyka pierwotna i badania przesiewowe to dwa obszary, w których kraje europejskie powinny nadal pracować nad poprawą polityki, aby zmniejszyć współczynnik zachorowalności i umieralności na raka; dostęp do leków przeciwnowotworowych ma duże znaczenie dla poprawy stanu zdrowia pacjentów.

Niniejszy dokument został przygotowany z myślą o posłach do Parlamentu Europejskiego i członkach personelu parlamentarnego. Zawiera informacje, które mogą być pomocne w pracach parlamentarnych. Wyłączną odpowiedzialność za jego treść ponoszą autorzy, a wyrażonych w nim opinii nie należy traktować jako oficjalnego stanowiska Parlamentu. Powielanie i tłumaczenie dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone, pod warunkiem że podane zostanie źródło, a Parlament Europejski zostanie wcześniej powiadomiony i otrzyma egzemplarz publikacji. © Unia Europejska, 2020.

